

NORLAM

Misiunea Norvegiană de Experti pentru
Promovarea Supremației Legii în Moldova

*„Dacă îți pierzi libertatea –
pierzi tot...”*

Deținută la Penitenciarul Rusca

FEMEILE ȘI MINORII ÎN DETENȚIE

TRECUT, PREZENT...DAR VIITOR?

15-16 martie
2017

Centrul internațional de conferințe
Summit Events Centre
Chișinău

Conferința internațională „Femeile și minorii în detenție: trecut, prezent...dar viitor?”

2017

Misiunea Norvegiană de Experti pentru Promovarea Supremației Legii (NORLAM) este un program sectorial implementat de către Ministerul Justiției și Securității Publice al Norvegiei și finanțat de către Ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei. Pe parcursul activității sale, NORLAM a promovat *inter alia* viziuni noi privind tratamentul deținuților, în special la Penitenciarul nr. 7 – Rusca și Penitenciarul nr. 10 – Goian. În dorința de a sensibiliza opinia publică și reprezentanții sectorului justiției despre problemele cu care se confruntă zilnic femeile și minorii deținuți, dar și despre impactul detenției asupra viitorului acestora, NORLAM a organizat Conferința Internațională „Femeile și minorii în detenție: trecut, prezent...dar viitor?”.

Ne-am propus să asigurăm participarea la conferință a reprezentanților mai multor profesii: colaboratori ai poliției, procurori, avocați, judecători, consilieri probațiune, angajați ai sistemului penitenciar și reprezentanți ai societății civile și ne exprimăm speranța că evenimentul va consolida eforturile comune ale instituțiilor statului axate pe garantarea respectării drepturilor omului și reintegrarea deținuților.

Nadejda Burciu
Consultant sistem penitenciar
NORLAM

Siri Fjørtoft
Șef al Misiunii
NORLAM

Natalia Vilcu
Consilier juridic
NORLAM

INVITAT SPECIAL

Vladimir
Cebotari
Ministru al Justiției

RAPORTORI 2017

Tatiana
Mărgărint

Natalia
Vîlcu

Valeria
Rotaru-Tănase

Iurie
Țurcanu

Maxim
Buimistru

Victoria
Matușevschi

Hilde
Lundeby

Liv Karin
Stensby

Ilie
Zabica

Andrei
Chișcu

Mihai
Fusu

TATIANA MĂRGĂRINT

Tatiana Mărgărint este lector la Departamentul Filosofie și Antropologie din cadrul Universității de Stat din Moldova. Domeniile de preocupare academică și de cercetare țin de metode și tehnici de cercetare în științele sociale, antropologie socio-culturală, minorități etnice și naționale, stil de viață și modele de consum.

NATALIA VÎLCU

Natalia Vîlcu este consilier juridic în cadrul Misiunii Norvegiene de Experți pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova (NORLAM) din iunie 2016. Din anul 2007 a activat în programe finanțate de USAID și axate pe consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești și optimizarea activității acestora prin introducerea Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, implementarea modulului de repartizare aleatorie a dosarelor, publicarea hotărârilor judecătorești și înregistrarea audio a ședințelor de judecată. În perioada 2012-2016 a deținut funcția de Lider de echipă/Specialist administrare judecătorească în cadrul Programului USAID de Consolidare a Instituțiilor Statului de Drept (USAID ROLISP), contribuind la elaborarea metodologiei auditului bazat pe performanță și optimizarea procesului de administrare judecătorească.

VALERIA ROTARU-TĂNASE

Valeria Rotaru-Tănase, căpitan de justiție, șef al serviciului resurse umane și activitate cu personalul al Penitenciarului nr.7-Rusca. Este absolventă a Universității de Stat din Moldova, specialitatea: asistență socială. A activat în cadrul Institutului de Reforme Penale în funcția de consilier de pregătire pentru liberare a deținuților și Director al Centrului de Justiție Comunitară din or. Hâncești.

IURIE ȚURCANU

Iurie Țurcanu, maior de justiție, șef al serviciului activitate educativă, psihologică și asistență socială al Penitenciarului nr.7-Rusca. Este absolvent al Academiei „Ștefan Cel Mare” a MAI, specialitatea: jurist. În 2005 a obținut titlu de magistru în drept. A activat în cadrul MAI în funcție șef adjunct al secției de urmărire penală. Ulterior, a deținut funcția de consilier de probațiune principal al biroului de probațiune din Hâncești.

MAXIM BUIMISTRU

Maxim Buimistru, maior de justiție, șef al serviciului special al Penitenciarului nr.7-Rusca. Este absolvent al Academiei „Ștefan Cel Mare” a MAI, specializarea: penitenciare. În 2010 a obținut titlu de magistru în drept.

VICTORIA MATUȘEVSKI

Victoria Matușevski este studentă la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Facultatea de Arte Plastice și Design Vestimentar. Pasiunea ei este pictura, animația și tot ceea ce ține de artă. Visul vieții ei este crearea unui show-room pentru promovarea designerilor autohtoni începători. Victoria este fostă deținută la Penitenciarul nr. 7 - Rusca.

HILDE LUNDEBY

Hilde Lundeby este șef la Penitenciarul pentru femei Bredtveit, Oslo. O bună parte a carierei și-a dedicat-o serviciilor de corecție. A activat în calitate de lector în psihologie și psihiatrie la Colegiul de pregătire a personalului penitenciar. A deținut funcția de șef adjunct al Penitenciarului Bredtveit și de director regional adjunct al serviciilor de corecție din regiunea nord-est. De asemenea, a lucrat în calitate de șef al serviciilor psihologice în clinica Methadone din Oslo și a condus o secție în cadrul Directoratului pentru sănătate. În 2007 s-a alăturat echipei NORLAM pentru o perioadă de un an și jumătate. Pe parcursul ultimilor doi ani a elaborat două rapoarte la solicitarea Directoratului serviciilor corecționale. Un raport a vizat situația femeilor din penitenciar, iar cel de-al doilea – sănătatea mentală a deținuților și necesitatea sporirii numărului de servicii de tratament.

LIV KARIN STENSBY

Liv Karin Stensby este bibliotecară la biblioteca din Penitenciarul Bredtveit pentru femei din 1988. Biblioteca penitenciarului este o subdiviziune a Bibliotecii Publice din Oslo și este cea mai mare subdiviziune din țară. Biblioteca penitenciară asigură principiul „normalității” într-o instituție cu nivele diferite ale securității. Biblioteca reprezintă o fereastră în lumea din afară prin materialele oferite, activitățile, serviciile și, nu în ultimul rând, bibliotecarii săi. Timp de patru ani, 2011-2014 Liv a activat în calitate de Manager de proiect în Georgia. Proiectul era destinat bibliotecilor din penitenciare și era finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei. Scopul proiectului era de a lansa un proces de dezvoltare a serviciilor de bibliotecă și educaționale în instituțiile penitenciare din Georgia în conformitate cu recomandările internaționale privind tratamentul deținuților și ale Declarației Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului. Obiectul proiectului era de a planifica și construi o bibliotecă-pilot la Penitenciarul nr. 5 pentru femei din Rustavi.

ILIE ZABICA

Ilie Zabica este Director al Fundației Regina Pacis din anul 2001. Misiunea Fundației constă în contribuirea la soluționarea problemelor complexe ale societății prin oferirea ajutorului moral, material, a asistenței sociale și în reintegrarea în societate a tuturor celor care sunt în condiție de dificultate și, în special, copiii singuri, bărbați și femei nevoiași/e, victime ale traficului de ființe umane, săraci, cetățeni moldoveni emigrați. Ilie Zabica a fost un membru activ al Grupului consultativ creat în vederea identificării modului în care poate fi dezvoltat Penitenciarul Goian pentru minori.

ANDREI CHIȘCU

Andrei Chișcu este psiholog clinician și psihoterapeut cognitiv-comportamental. Lucrează din 1999 cu persoanele private de libertate, participând la programul de schimbare a comportamentului infracțional Comunitatea Terapeutică Descătușarea, desfășurat în Penitenciarul de Maximă Siguranță București-Rahova. Din 2009 lucrează în cadrul Organizației Salvați Copiii România cu copii, adolescenți și părinți, consilieri școlari și cadre didactice în cadrul unor programe privind sănătatea mintală a copiilor, apărarea și protecția drepturilor copiilor.

MIHAI FUSU

Mihai Fusu este regizor, actor, dramaturg, profesor de actorie și producător de teatru din Chișinău, Moldova. S-a născut la Grigoriopol, URSS în 1960. A absolvit Școala superioară de teatru „B. Șciukin” din Moscova, Rusia. Și-a perfecționat studiile în management și pedagogie la Londra și Paris. În calitate de actor, a jucat în trupele de teatru din Moldova, Rusia, Elveția și Franța. A predat în Franța, Elveția, Moldova și SUA. Este inițiator al teatrului documentar în Moldova și creator al proiectului „A șaptea kafana” despre femeile traficate, jucat în Franța, Suedia, România, Germania, Rusia, Ucraina, Belarus. Este fondator al Centrului de Arte „Coliseum” (1997) și al laboratorului teatral FOOSBOOK. Este Laureat al Premiului de Stat al Moldovei și Cavaler al Artelor și Literelor al Franței. Mihai Fusu este un partener de cooperare al NORLAM, dar și un membru activ al Grupului consultativ creat în vederea identificării modului în care poate fi dezvoltat Penitenciarul Goian pentru minori.

PROGRAM:

- 08:30 – 09:00 Cafea, înregistrarea participanților
- 09:00 – 09:20 **Deschiderea conferinței**
Dans de către deținutele de la Penitenciarul nr. 7 - Rusca
- 09:20 – 09:40 **Cuvânt de bun venit**
Siri Fjørtoft, Șef al Misiunii NORLAM
Vladimir Cebotari, Ministru al Justiției
- 09:40 – 10:00 **Prezentarea studiului antropologic: Violența în familie și femeile din penitenciarul de la Rusca: trecut, prezent, viitor**
Tatiana Mărgărint, Magistru în antropologie, Centrul de cercetări calitative în antropologie, Universitatea de Stat din Moldova
- 10:00 – 10:20 **Este resocializarea posibilă în mediul actual?**
Natalia Vîlcu, Consilier juridic, NORLAM
- 10:20 – 10:40 Pauză de cafea
- 10:40 – 11:20 **Dezvoltarea penitenciarului prin ochii angajaților și deținuților**
Valeria Rotaru-Tănase, Șef serviciu resurse umane, Penitenciarul nr. 7 - Rusca
Iurie Țurcanu, Șef serviciu activitate educativă, psihologică și asistență socială, Penitenciarul nr. 7 - Rusca
Maxim Buimistru, Șef serviciu special, Penitenciarul nr. 7 - Rusca
Victoria Matușevschi, Studentă la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice
- 11:20 – 12:00 **Penitenciarul – un loc de detenție sau un loc de dezvoltare?**
Hilde Lundebj, Șef Penitenciarul Bredtveit, Norvegia
- 12:00 – 12:30 **Biblioteca penitenciarului - o fereastră spre lume și normalitate**
Liv Karin Stensby, Bibliotecar, Penitenciarul Bredtveit pentru femei, Norvegia
- 12:30 – 13:00 Discuții
- 13:00 – 13:45 Prânz
- 13:45 – 14:00 **Număr artistic prezentat de minorii de la Penitenciarul nr. 10 – Goian**
- 14:00 – 14:20 **Cum a evoluat penitenciarul Goian de a lungul anilor?**
Ilie Zabica, Director ONG „Regina Pacis”
- 14:20 – 14:40 **Prezentarea studiului antropologic: Tabuuri și rituri de trecere prezente în Penitenciarul pentru minori – Goian**
Tatiana Mărgărint, Magistru în antropologie, Centrul de cercetări calitative în antropologie, Universitatea de Stat din Moldova
- 14:40 -15:00 Pauză de cafea
- 15:00 – 15:45 **Ce funcționează în cazul minorilor delicvenți?**
Andrei Chișcu, Psiholog, România
- 15:45 – 16:15 **Rolul artei și culturii în reabilitarea minorilor**
Mihai Fusu, regizor, actor, Director Centru de Arte „Coliseum”
- 16:15 – 17:00 Discuții

LISTA PARTICIPANȚILOR

Adrian Bordianu	Procuror-șef	Procuratura raionului Criuleni
Aivars Ostapko	Înalt Consilier UE	Procuratura Generală
Ala Juvală	Șef Serviciu probațiune juvenilă și presentințială	Inspectoratul Național de Probațiune
Ala Popa	Consilier de probațiune	Biroul de Probațiune sect. Rîșcani, mun. Chișinău;
Ala Sorocean	Specialist principal, Serviciul resocializare	Inspectoratul Național de Probațiune
Ala Vechiu	Asistent superior, Programul Anti-Trafic și Gender	Misiunea OSCE în Moldova
Alexandru Crudu	Specialist principal, Direcția juridică	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Alexei Grosu	Șef al SCASP	DP a mun. Chișinău a IGP
Aliona Roșca	Șef adjunct, Direcția activitate educativă, psihologică și asistență socială	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Alexandru Gheorghies	Președinte, judecător	Curtea de Apel Bălți
Alexandru Guzic	Procuror	Procuratura raionului Călărași
Alina Slănină	Șef Serviciu medical	Penitenciarul nr. 7 – Rusca
Ana Botez	Specialist principal, Secția relații publice și mass-media	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Ana Racu	Membriu al Comitetului ONU împotriva torturii și altor pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante (CAT)	CAT
Ana Zaharcenco	Șef Secție regim comun	Penitenciarul nr. 10 - Goian
Anatolie Rudi	Șef Serviciu securitate	Penitenciarul nr. 7 – Rusca
Anatolie Munteanu	Viceministru	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Andrei Chișcu	Psiholog clinician și psihoterapeut cognitiv-comportamental	Centrul de psihoterapie și psihologie clinică, România
Andrei Ivanov	Șef adjunct, Direcția inspectare generală și activitate analitică	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Andrei Luca	Consilier de probațiune	Biroul de Probațiune sect. Râșcani, mun. Chișinău
Andrei Mocanu	Judecător	Judecătoria Anenii-Noi
Angela Șistacov	Consilier de probațiune	Biroul de Probațiune Hâncești
Angelina Zaporojan	Președinte	Centrul de drept al femeilor
Anna Șişianu	Asistent, cabinetul ministrului	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Aureliu Suhan	Director interimar	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Barbara Jamar	Șefa Secției Protecția Copilului	UNICEF Moldova
Carolina Calugari	Specialist principal,	SP a DAC a DGSP a IGP
Carolina Chirilescu	Asistent de proiect	RCTV Memoria
Carolina Chirilescu	Specialist superior	BSC al IP Ciocana al IGP

Celine Mewissen	Voluntara din Belgia	RCTV Memoria
Cristina Botnariuc	Şef adjunct, Direcția analiză monitorizare și evaluare a politicilor	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Cristina Melnic	Şef Direcția generală legislație	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Cristina Pereteatcu	Director Executiv	Amnesty International Moldova
Daniela Vidaicu	Coordonator național de programe	Ambasada Suediei în Moldova
Dmitrii Fujenco	Președinte, judecător	Judecătoria Cahul
Dumitru Dodul	Doctor în științe	Universitatea de Stat din Moldova
Dumitrița Bologan	Consilier juridic superior	Misiunea Norvegiană de Experți pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova
Dumitru Gherasim	Președinte, judecător	Judecătoria Bălți
Ecaterina Rotari	Specialist Serviciu juridic	Penitenciarul nr. 7 – Rusca
Eleonora Grosu	Coordonator de program	Centrul de drept al femeilor
Eudochia Saharneau	Doctor habilitat, profesor universitar	Universitatea de Stat din Moldova
Eugen Suveica	Şef adjunct, șef serviciu securitate	Penitenciarul nr. 10 - Goian
Eugenia Bogatu	Doctor în științe	Universitatea de Stat din Moldova
Eugenia Roman	Şef adjunct, Direcția medicală	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Eugeniu Pșenița	Judecător	Judecătoria Strășeni
Evghenia Lazari	Şef adjunct, Direcția relații publice, mass-media și secretariat	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Galina Vatavu	Şef de birou	Biroul de Probațiune Ciocana
Ghenadie Moraru	Şef Secție regim inițial	Penitenciarul nr. 10 - Goian
Hans Bjorn Bakketeig	Președinte	„Hjelp-Moldova”
Hilde Lundebý	Şef penitenciar	Penitenciarul Bredtveit pentru femei, Norvegia
Iana Culicenco	Consilier de probațiune	Biroul de Probațiune Leova
Igor Macarie	Şef Serviciu regim și supraveghere	Penitenciarul nr. 7 – Rusca
Ilie Zabica	Director	ONG „Regina Pacis”
Ion Ciubuc	Şef penitenciar	Penitenciarul nr. 7 – Rusca
Ion Podoleanu	Şef Serviciu pază și escortă	Penitenciarul nr. 7 – Rusca
Ivan Holban	Şef Serviciu logistică	Penitenciarul nr. 7 – Rusca
Iuliana Curea	Şef Secția activitate psihologică și asistență socială	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Iuliana Moga (Băcălău)	Şef adjunct, Direcția de producere și activitate economică	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Iurie Țurcanu	Şef Serviciu activitate educativă psihologică și asistență socială	Penitenciarul nr. 7 - Rusca
Jørn-Lasse Refsnes	Procuror-polițist	Misiunea Norvegiană de Experți pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova
Liv Karin Stensby	Bibliotecar	Penitenciarul Bredtveit pentru femei, Norvegia

Lucia Popescu	Consultant juridic, ofițer de proiect	Oficiul Consiliului Europei în Moldova
Ludmila Popovici	Director Executiv	RCTV Memoria
Ludmila Ungureanu	Director de Țară Moldova	Terre des Hommes
Maia Bănărescu	Avocat al Poporului pentru Drepturile Copilului	Oficiul Avocatului Poporului
Maria Crețu	Specialist serviciul probațiune juvenilă și presentințială	Inspectoratul Național de Probațiune
Mariana Vacarciuc	Specialist principal, Secția activități cu personalul, pregătire profesională și respectării legii al direcției resurse umane	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Maxim Buimistru	Șef Serviciu special	Penitenciarul nr. 7 - Rusca
Mihaela Vidaicu	Director	ABA ROLI
Mihai Fusu	Regizor, actor, director	Centrul de Arte „Coliseum”
Nadia Burciu	Consultant sistem penitenciar	Misiunea Norvegiană de Experți pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova
Natalia Antonevici	Șef Secția activitate psihologică cu personalul	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Natalia Naval	Șef de birou	Biroul de Probațiune Orhei
Natalia Vilcu	Consilier juridic	Misiunea Norvegiană de Experți pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova
Nicolae Duca	Consilier, cabinetul ministrului	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Olga Rabei	Coodonator	Institutul de Reforme Penale
Otilia Bologan-Vieru	Consultant juridic național, Programul Combaterea Traficului de Ființe Umane și Egalitatea de Gen	Misiunea OSCE în Moldova
Raisa Morozan	Consilier, cabinetul ministrului	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Rodion Guștiuc	Șef Serviciu protocol, informare și comunicare cu mass-media	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Roman Andrușcenco	Șef Direcția securitate internă	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Ruslan Popa	Specialist educator	Penitenciarul nr. 10 - Goian
Ruxanda Revencu	Șef adjunct, direcția generală Agent Guvernamental	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Sergiu Osoianu	Președinte interimar, judecător	Judecătoria Strășeni
Sergiu Pașcaneanu	Procuror	Procuratura raionului Cimișlia
Sergiu Rusanovschi	Ofițer, Protecția Copilului	UNICEF Moldova
Sergiu Sofroni	Specialist principal	SCASP a DP a mun. Chișinău a IGP
Siri Fjortoft	Șef al Misiunii	Misiunea Norvegiană de Experți pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova

Svetlana Calalb	Şef Direcția evidență specială	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Svetlana Pascalova	Şef de birou	Biroul de Probațiune Buiucani
Tatiana Ghidirimschi	Medic	„Hjelp-Moldova”
Tatiana Grecu	Specialist educator	Penitenciarul nr. 10 - Goian
Tatiana Filatova	Şef Direcția elaborare a actelor normative	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Tatiana Iurco	Şef de cabinet	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Tatiana Mărgărint	Magistru în antropologie	Universitatea de Stat din Moldova
Tatiana Moraru	Şef Direcția analiză monitorizare și evaluare a politicilor	Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Tatiana Prutean	Procuror	Procuratura mun. Chișinău
Ulziisuren Jamsran	Reprezentant de țară	UN Women
Valeria Rotaru-Tănase	Şef Serviciu resurse umane	Penitenciarul nr. 7 - Rusca
Valeriu Vladiuc	Specialist superior	BSC al IP Botanica al IGP
Varvara Dohotaru	Şef adjunct, Direcția securitate și investigații operative	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Vasile Botnaru	Director, jurnalist	Biroul Radio Europa Liberă
Vasilii Solomonciuc	Şef adjunct, Direcția logistică	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Veaceslav Vanica	Specialist Serviciu securitate	Penitenciarul nr. 10 - Goian
Veaceslav Vasiliță	Specialist, asistent social	Penitenciarul nr. 10 - Goian
Veronica Cupcea	Președinte, judecător	Judecătoria Orhei
Victor Drosu	Consilier juridic	Misiunea Norvegiană de Experti pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova
Victor Eșanu	Şef Direcția regim supraveghere	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Victoria Matușevschi	Studentă	Academia de Arte
Victoria Robu	Procuror	Procuratura raionului Drochia
Violeta Rebeja	Psiholog	RCTV Memoria
Viorel Vilcu	Şef, contabil, Direcția financiară	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Vitalie Zaporojan	Președinte, judecător	Judecătoria Drochia
Vladimir Cojocaru	Şef Direcția inspectare generală și activitate analitică	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Vladislav Bușmachiuc	Specialist principal relații externe, elaborare și implementare programe	Departamentul Instituțiilor Penitenciare